

*Мельник Оксана Олександрівна,
студентка, спеціальність «Професійна освіта»,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Науковий керівник: Зайцева Наталія Петрівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

ГУМАНІТАРНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Гуманітарна дипломатія є одним із ключових інструментів міжнародного співробітництва, що спрямований на зміцнення зв'язків між державами через реалізацію культурних, освітніх, соціальних, медичних і благодійних ініціатив. Вона відіграє важливу роль у формуванні довіри між країнами, подоланні конфліктів та розв'язанні глобальних проблем, таких як гуманітарні кризи, захист прав людини та забезпечення рівного доступу до освіти і медицини.

Основна мета гуманітарної дипломатії - поширення загальнолюдських цінностей, сприяння міжнародному діалогу та підтримка вразливих груп населення. Завдяки цьому держави можуть співпрацювати на рівні не лише урядів, а й громадських організацій, міжнародних фондів, культурних інституцій та освітніх установ. Гуманітарна дипломатія також використовується для

зміцнення відносин між країнами, що мають політичні або економічні розбіжності, адже вона ґрунтується на принципах гуманізму, рівноправності та співчуття.

Одним із важливих напрямів гуманітарної дипломатії є освітня дипломатія, яка включає міжнародні академічні обміни, створення спільних університетських програм, грантову підтримку студентів і викладачів, розвиток дистанційного навчання та цифрової освіти. Освіта відіграє ключову роль у формуванні толерантного суспільства, здатного до міжкультурного діалогу та співпраці.

Культурна дипломатія також є важливим аспектом міжнародного співробітництва. Організація міжнародних виставок, фестивалів, концертів і культурних обмінів сприяє взаєморозумінню між народами, популяризації національних традицій та розвитку креативних індустрій. Культура виступає універсальною мовою комунікації, здатною подолати політичні та історичні бар'єри між країнами.

Соціально-гуманітарні проекти займають особливе місце у сфері гуманітарної дипломатії. Міжнародні благодійні організації, такі як Червоний Хрест, ЮНІСЕФ, ВООЗ та інші, реалізують програми допомоги постраждалим від воєн, природних катастроф, епідемій та інших надзвичайних ситуацій. Надання гуманітарної допомоги в умовах криз є важливим аспектом міжнародного співробітництва та демонструє готовність держав до солідарності та підтримки.

Роль міжнародних організацій у гуманітарній дипломатії є надзвичайно важливою. ООН, ЮНЕСКО, Європейський Союз, ОБСЄ та інші міжнародні інституції активно впроваджують гуманітарні ініціативи, спрямовані на підтримку миру, захист прав людини, розвиток демократії та боротьбу з бідністю. Вони стають посередниками у міжнародному діалозі та допомагають країнам спільно вирішувати глобальні проблеми.

Однак гуманітарна дипломатія стикається з численними викликами. Серед них - політизація гуманітарних питань, маніпулювання гуманітарною допомогою з боку окремих держав, недостатність фінансування міжнародних програм, зростаюча кількість збройних конфліктів та проблеми з координацією дій між країнами та міжнародними організаціями. Важливим викликом є також використання гуманітарної дипломатії як інструменту впливу в геополітичних стратегіях, що може нівелювати її первинну мету - безкорисливу допомогу та співпрацю.

Незважаючи на труднощі, гуманітарна дипломатія залишається ефективним механізмом міжнародного співробітництва, сприяючи стабільності, мирному врегулюванню конфліктів та інтеграції держав у глобальний простір. Її розвиток у сучасному світі вимагає глибшого залучення громадянського суспільства, посилення взаємодії між державами та міжнародними організаціями, а також адаптації до нових викликів, пов'язаних із технологічним прогресом і змінами в глобальному порядку денному.

Отже, гуманітарна дипломатія є важливим засобом міжнародного співробітництва, що сприяє зміцненню міждержавних зв'язків, довіри та миру.

Вона охоплює сфери освіти, культури, охорони здоров'я та соціального захисту, допомагаючи країнам спільно долати глобальні виклики. На основі гуманізму, солідарності та взаєморозуміння гуманітарна дипломатія дозволяє підтримувати міжнародний діалог навіть у складних умовах. Її успіх залежить від участі держав, міжнародних організацій та громадянського суспільства.

Попри виклики – політизацію, фінансові труднощі та геополітичну напруженість – гуманітарна дипломатія залишається важливим інструментом миру. Її розвиток потребує міжнародної співпраці та інноваційних підходів.

Література:

1. Балабан Р. В. Гуманітарна дипломатія: сутність, напрями та інструменти. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2020. № 2. С. 45–52.

2. Василенко В. Ю. Дипломатія і міжнародні відносини: підручник. К.: Либідь, 2019. 320 с.

3. Зубченко О. В. Гуманітарна дипломатія в системі міжнародного співробітництва. Геополітичні аспекти сучасного світу. 2021. Т. 5, № 1. С. 89–101.

4. Офіційний сайт ООН – Гуманітарна допомога та міжнародні ініціативи. URL: <https://www.un.org>

5. ЮНЕСКО та культурна дипломатія – міжнародні ініціативи у сфері освіти та культури. URL: <https://www.unesco.org>

6. Червоний Хрест та гуманітарна допомога у світі // Офіційний сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста. URL: <https://www.icrc.org>

7. Публікації Європейського Союзу щодо гуманітарної політики // Офіційний портал ЄС. URL: <https://europa.eu>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.